Бүхы орокуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Буряат-монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

№ 82 (4202)
1942 оной
АПРЕЛИИН
16
пятница
Сэн 20 мүнгөн

ЭРТЫН ТАРИЛГА ЭХИЛЭЭ

Түрүүшын 231 гектар таригдаба

ПЕТРОПАВЛОВКА, апрелиин 15. (Манай корреспондентһээ телефоноор абтаба). Аймагай зарим колхозууд эртын тарилгада ба тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ орожо байна.

Дээдэ Бургалтайн сомоной „Заветы Ильича" колхоз—156 га, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз—75 га эртын тарилга хэбэ. Тишхэдэ, Сахъяновагай, Будённын, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ ба „Авангард" колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ орожо, параа борнойлжо ба ороён тарилга хэхэ газараа хахалжа байна.

Мүнөө аймагай хэдэн олон полеводческо бригадануд ба звенонууд полиингоо станууд та гаранхай. Эдэнэр сагай уларилай энэ хэбээрээ урин дулаан байгаа хадань һаяын үдэрнүүдтэ тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ ба эртын тарилгада эхилэн орохоор хүсэд бэлэн болонхой.

А. КОСТЕЕВ.

Киселёвой звено газараа элдүүрилнэ

ЗАИГРАЕВО. (Телефоноор абтаба). Һаяын үдэрнүүдтэ болжо байгаа урин дулаан сагые хэрэглэн, аймагай хэдэ хэдэн колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ орожо байна.

Тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ Тельманэй, Ворошиловай, „Оборона СССР" ба бусад колхозууд оробо. Ново-Брянска сельсоведэй Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз 40 га газар хахалжа 83 га борнойлоод байна. Энэ колхоздо нүхэр Киселёвой звено тарилга хэхэ участогайнгаа 13,5 га газарые хахалжа 35 га газараа борнойлбо. Мүн нүхэр Е. Афанасьевагай звено 7,5 га газар хахалжа, 12 га газараа борнойлһон байна.

Аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлэйнгээ алдуу дутуунуудые дабтахагүйн тулада эртээнһээ газараа элдүүрилжэ, элбэг баян ургаса абахын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байнад.

П. МЕТЛЯЕВ.

СССР-эй Совнаркомдо ба ВКП(б)-гэй ЦК-да

Колхозуудта ба совхозуудта адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба тэрэнэй ашаг үгэлгые ехэ болгохо хэмжээнүүд тухай

СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК болгбол «Колхозуудта ба совхозуудта нарай малнуудые хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ ба адуу малай тоо толгойе олошоруулха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1942 оной партын 11-эй үдэр гаргаһан тогтоолые бөөлүүлһэнэй эсэстэ колхозуудай малажал дайнай үеын бэрхэшэлэлэ һаатангүй өсөөн дэбжэжэ үргэлжилөөр гэжэ тооцогдоно. 1942 оной январиин 1-һээ 1943 оной январиин 1 хүртэр колхозуудта эбэртэ томо малай тоо толгойнь 11 процент, хони ямаад мүн 11 процент хүртэр олон болоһон байна. Зөөгөөр, мүн энэ сагай турша соо гахайнуудай тоо толгой 2 процент хороһон байха юм.

1942 ондо колхозууд үлдэр малайнгаа тоо толгойе олон болгоод байхадаа гүрөөцэ мяха тушааха үялгата түсэбөө дүүргэжэ 1941 оной-ыйдо орходоо 49 процент үлдүү ехэ мяха тушааһан байгаа.

Казахска ССР-эй колхозуудта адуу малайнь тоо толгой нилээд олон болоһон ба (малуудыг хэбэриилгэ гүрөөнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэцэжэ, тэндэ үлдэр малайнь тоо толгой 22 процент хүртэр, гахай 13 процент, хони ба ямаад 18 процент нэмэгдэн байна. Горьковско областийн колхозуудта эбэртэ томо малай тоо толгой 28 процент, гахай 40 процент, хони ба ямаад 39 процент хүртэр олошорбо. Чувашска АССР-эй колхозуудта эбэртэ томо малай тоо толгой 40 процент хүртэр, гахай 29 процент, хони ба ямаад 74 процент нэмэгдэн байна. Таджикска ССР-эй колхозуудта эбэртэ томо малай тоо толгой 44 процент, гахай 7 процент, хони ба ямаад 25 процент нэмэгдэн байна. Киргизска ССР-эй колхозуудта эбэртэ томо малай тоо толгой 20 процент, гахай 15 процент, хони ямаад 14 процент нэмэбэ. Ивановска областийн колхозуудта эбэртэ томо мал 48 процент хүртэр, гахай 65 процент, хони ба ямаад 60 процент нэмэгдэн байна. Марийска АССР-эй колхозуудта эбэртэ томо малай тоо толгойнь 27 процент, гахай 20 процент, хони ямаад 45 процент олошорбо. Ярославска областийн колхозуудта эбэртэ томо малай тоо толгойнь 36 процент, гахай 33 процент, хони ямаад 39 процент нэмэбэ. Приморско краяарай колхозуудта эбэртэ томо малайнь тоо толгой 11 процент, гахай 1 процент, хони ямаад 35 процент нэмэгдэн байна.

1942 ондо колхозууд бүдүүн тэмээл ехээр бэлдэгдэн байна гэхэдэ, 12.263 мянган тонно силос дараһан гэхэ гү, али 1941 оной-ыйдо орходоо 24 процент үлдүү ехэ байха юм. Хэдэн олон областийнуудта ба республикануудта үбэ сабшаха ба силос дараха түсэб нилээд үлдүү гартар дүүргэгдээ. Жэшээнь, Армянска ССР-эй колхозуудта сабшаха түсэбөө 126 процент, Азербайжанска ССР—126 процент, Тульска область—125 процент, Горьковско область—107 процент дүүргэбэ. Ярославска областийн колхозууд 1942 онто 1941 оной-ыйдо 300.000 тонно, Ивановска областийн колхозууд 188.000 тонно, Татарска АССР-эй колхозууд 110.000 тонно үлдүү ехэ силос дараһан байгаа.

СССР-эй Наркомсовхозой, СССР-эй Наркомпищепромой, СССР-эй Наркомсоюзпромой ба Наркомвнешторгын хэлэн олон совхозууд адуу малаа олон болгохо, малай үхэгэ ябадалые үсөөн болгохо, малажалай ашаг үгэлгые ехэ болгохо ба гүрөөнэй үмэнэ өөһэдынгөө үялгануудые дүүргэхэ тушаа нилээд ехэ амжалтануудые туйлаһан байна.

Энэнэй хажуугаар зарим областьнууд «Колхозууд ба совхозуудта нарай малнуудые хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ ба адуу малай тоо толгойе олошоруулха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1942 оной мартын 11-эй үдэрэй тогтоолые хангалтагүйгөөр гүйцэтгэһэн байха юм. Жэшээлхэлэ, Пензенска областийн колхозуудта нютагай партийна, советскэ ба хозяйственнэй органуудай зүтөөө малажалые хүчэгүүлхэ хэрэгые хангалтагүйгөөр хүтөлбөрилөөгүй, хэрэгһээ жэл соо үлдэрэй тоо толгой 4 процент, гахай 51 процент, хони ямаан 14 процент хороо. Тэжээбэри ба харуулһанай муу дээрэһээ тугалай 36 процент, хурьгадай 40 процент, поршоохонуудай 19 процентнь үхөөн байна. Читын областийн колхозуудта үлдэрэй тоо толгой 16 процент, гахай 38 процент, хони ямаан 10 процент хорожо, тугалай 23 процентнь, хурьгадай 15 процентнь үхөөн байна. Мүн төрөөлөн Саратовска, Кировска областьнуудай, Буряат-Монгол ба Мордовско АССР-эй колхозууд тус тогтоолые хангалтагүйгөөр гүйцэдхөө. Мүн энэ областьнууд ба республикануудта эхэ болгохо малай составые голохо ябагалые газартаряалангай органуудай зүтөөө хянан шалгадагүй байһан дээрэһээ үнөөдэй тоо толгой хороо.

Олон колхозуудаар эхэ малнуудай өсөөр һүбайрдаг ябадал ба нарай малнуудай үлдэгэр ябадал болбол юрэ малай тоо толгойе үлэмжэ хүрэнаар олошоруулха ябадалда ехэ һаан болоно, тэрээнэй үршаг дээрэһээ колхозууд жэл бүри олон тоото түлэ дутуу абана гэжэ СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК тоолоно. Жэлэй эхиндэ байһан 100 үнеэд бүгэнөөө 1942 ондо Пензенска областийн колхозууд оройдоо 56 тугал абаба. Читинска областьдо 55 тугал, Архангельска областьдо 52 тугал, Узбекска ССР-тэ 50 тугал абаһан байна. 100 эхэ хонин бүгэнөөө Куйбышевска областийн колхозуудта 78 хурьга, Саратовска областьдо 73 хурьга. Читинска областьдо 71 хурьга, Буряат-Монголой АССР-тэ 77 хурьга абаба. Жэлэй эхиндэ байһан эхэ гахай бүгэнөөө Кировска ба Вологодско областийн колхозууд оройдоо 5 поршоохо абаа.

Колхозуудта малай толгойн тоогойнгоо талаар үргабашье ашат үгэлгэнь зохихо зэргээр дэшэлүүлэгдэгүй байгаа һаа хамтын малажалай хүгжэлтэдэ елэ дутуулал гэшэ гэжэ СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК тусхайлан тэмдэглэбэ. Зарим колхозуд малаа бэлшээрилүүлхэ ба тэжээхэ ябадалаа муугаар эмхидхэһэн дээрэһээ горьтойхон гарза хохидолтэй байна. Дундаа ба тундаһал доошо тобшр бөөтэй малые багалхаһан амидын шэнгүүрээр үрөөндөө тушаахадаа эдэнэр болбол дундаһаа дээшэ тобшр бөөтэй ба таргаг малые тушааһанһаа үлдүү олон малаа гаргашалха болоно. Мяханай тушаалгада гахайн мяхые доогуур шэнгүүрээр тушааха ябадал үшөөл бии байна. Тихэдэ колхозуд бүгэнэ шэмэтэ тэжээл, тарианай отход ба хартаабха хэрэглэжэ гахай шахаха ябадалые эмхидхэхэ ехэ аргаболомжонуд байдат байха юм.

Энэнэй хажуугаар колхозчидуудай мал худалдан абаха ба тэжээхэ ябадалдань олонхи советскэ, партийна эмхинүүд ба колхозуудтамаг туйалажа өгөгүлнэ. Энээн дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ колхозчидуудай үмсын малай тоо толгой хороһон байгаа.

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол 1942 ондо гүрөөнөөө продукциг тушаалгаяа ба малажалые хүгжүүлхэ түсэбөө гүйцэдхөөгүй. Мүн залуу малнуудай үхэлгые ба эхэ малнуудай һүбайралгые олошоруулһан СССР-эй наркомсовхозой совхозуудай горьтойхон хүбинь малажалай талаар хангалтагүйгөөр гүдэлэмэрилөө гэжэ тэмдэглэнэ.

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол малажалай продуктнуудай талаар орон ба Улаан Армийнгаа ургажа байһан хэрэглэмжые гүйцэдөөр хангахын тулада колхозуудта малай тоо толгойе саашадань олошоруулха ба тэрээнэй ашаг шэмые нэшэлүүлхэ ябадалые хангаха хэмжээнүүдые абахые советскэ, партийна ба газартаряалангай органуудые үялгална.

СССР Союзай Аралай Комиссарнарай Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй **тогтоохонь:**

I. Малай тоо толгойе олошоруулха тушаа

1. Колхоз ба совхозуудта 1943 онто адуумал үсхэхэ гүрөөнэй түсэбые колхозуудта томо эбэртэ малые 11,8 процент, хони ба ямаадые—13,5 процент, гахай—16,4 процент олошоруулхаар хараажа баталха.

10 үдэрэй турша лотор энэ тогтоолтой таараалдуулан районуд ба совхозуудта хүргэхэнь СССР-эй Наркомзем, СССР-эй Наркомсовхоз, СССР-эй Наркомпищепром, СССР-эй Наркомсоюзпром, Наркомвнешторг, совхозуудтай байгаа ажаүйлэдбэриин наркомадуудые, облисполкомуд, крайисполком ба республикын совнаркомуд, обкомуд, партийна крайком ба союзна республикануудай компартийн ЦК-нуудые үялгалха.

2. Колхозуудта 1943 он дотор колхозчидуд, хүдэлмэришэд ба албахаатшаһаа контрактацилан колхозно малажалай фермэнүүдые байгуулхын түлөө томо эбэртэ малай түлөөнүүдые худалдажа абаха тоое 1.636 мянган толгойгоор баталха.

Хониной фермэгүй колхозуудта колхозчидуд, хүдэлмэришэд ба албахаатшаһаа хониной фермэ байгуулхын түлөө хони ямаа худалдажа абаха ябадалые эмхидхэхыень зүбшөөрхэ.

3. Хамтын малые түргэнөөр олошоруулые хангалтын зорилгоор ба мяха бэлэдэлые эрхимээр дүүргэхын зорилгоор нэн түрүүлэн шалгамал гахайнуудые хэрэглэхэ, мүн төрөөлөн гологдоһон хонин ба томо эбэртэ малнуудые шахалга, һайн бэлшээри гэхэ мэтые үргэнөөр эмхидхэхыень колхозуудта журадхаха.

4. Ветеринарна—зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэдөөр шалгагдажа гологдоһон аад, АЗО-гоор баталгаатаһанһаа ондоо нэгэ нааһа хүртэрхи эбэртэ томо малай залуу һүргэгые колхозуудай алахаа ба худалдаха ябадалые дайн сэрэгэй үедэ хориглохо.

5. «Колхозуудта ба совхозуудта адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба нарай малые хоролтогүй һайнаар түлжүүлхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1942 оной мартын 11-эй тогтоол хэлаа хүдэлмэрийн сарнуудые үлхэхын тулада залуу сарнуудай тоо толгойе хороохолгүй гэжэ хараалһан, байха тула төрөөнтэй зохилдуулан 1940 оной нормын ёһоор 1943—1944 онуудта томо арһанууд гүрөөнэ тушааха даалгабарие колхозуудта хубаажа гаргахыень Балэдхэлэй Наркомадта зүбшөөрхэ.

6. 1943—1944 онуудта гүрөөндэ тахайн арһа үялгата ёһоор тушаалые 1940 оной нормын ёһоор хубаажа гаргалыень Наркомзагта зүбшөөрхэ.

7. Алас хойто зүтэй районуудай колхозуд гүрөөндэ арһанай эдэлэнүүдые үялгата ёһоор тушаахын оронд тэдэ арһануудаа гансал гүрөөнэй бэлэдхэл хэгшэгтэ «Арһанай эдэлэнүүдые бэлэдхэхэ ябадалые һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд тухай» 1940 оной апрелиин 20-эй үдэр СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гаргаһан тогтоолой 20-дахи статьягай «б» пункт соо хэлэгдэһэн условиин ёһоор худалдаха үялгатай гэжэ тогтоохо.

8. Гүрөөндэ томо ба гахайн арһанууд үялгата ёһоор тушааха тушаал 1943 оной апрелиин 1-эй мэдээгээр бии байһан урда жэлүүдэй үри дүнгөөнүүдые болгоулха.

9. Үүлтэртэ мал болгохын зорилгоор «Заготживконтороор» дамжуулан үхэр мал худалдаһан колхозуд ба колхозчидуудай тэрэ малынь гүрөөндэ мяха ба арһа тушааха түсэбэйнь дүүргэлтэдэ тоолгоно.

Гүрөөнэй түсэбэй ёһоор «Заготживконтороор» дамжуулан үүлтэртэ малнуудые худалдажа абаһан колхозуд мяха тушааха түсэбөө гадуур тэрэ өөһэдынгөө абаһан үүлтэртэ малай амидын шэнгүүртэй адлихан үхэр малнуудые гүрөөнэй бэлэнгэлэй сэнгээр гүрөөндэ тушааха ба худалдажа абаһан үүлтэртэ малайнгаа сэнгыень мүнгөөр түлөхэ үялгатай гэжэ тогтоохо.

10. Малажалай фермэнүүд дээрэ эхэ малнуудай һүбайраха ябадалые усалхаха тушаа хэмжээ абажа энэ жэлэй эхиндэ колхозо бии байһан үнөөн, хони ба ямаан бүгэнөөө жэл бүридэ түлэ абажа байха ба 9 һараһаа дээшэ болоһон эхэ гахай бүгэнөөө жэлдэ нэгэ хахалһаа доошо бэшэ түлэ абаха ябадалые хангахыень. СССР-эй Наркомзем, СССР-эй Наркомсовхоз, Облисполком, Крайисполком, республикануудай Совнарком, ВКП(б)-гэй Обком ба Крайком, Союзна республикануудай компартийн ЦК, колхозуд ба совхозуудые уялгалха.

Бүхы үнөөдые тугаллаһанайнь һүүлээр 60 үдэрөөс оройтогүй бухада оруулха, зүгөөр һү этэтэй үнөөдые бухада оруулха болзорые колхозой зоотехник гү, али животновод тогтоохо юм, эхэ гахайнуудые поршоохонуудынь таһалһанай һүүлээр, эхэ хониные хурьгадһаань таһалһанай һүүлээр һара хахад—хоёр һара болоод байхада, мүн төрөөлөн залуу эхэ малнуудые: 18—24 һараган хашаргуудые, 12 һараган түлгэнүүдые ба 9 һараһаа дээшэ болоһон эмэ гахайнуудые хээлитэй болгохо ябадалые үялгата хэмжээ-ябуулга болгон тогтоохо.

11. Эхэ малнуудай һүбайрха ябадалые усадхахын зорилгоор дунда жэшээгээр 30—40 үнеэндэ нэгэ буха, 10—12 эхэ гахайда нэгэ эрэ гахай ба 20—30 эмэ хониндо нэгэ хуса үүлтэгөөр 1943—1944 онуудай турша соо малажалай фермэнүүдые хангахыень колхозуудай правлениинүүдые үялгалха.

12. Буха, хуса, эрэ гахай ба бусадые хододоо тобшр тарган байлгаха бодомжолготойгоор һайн шанартай тэжээл эдюулхыень колхозуудые үялгалха.

13. Колхозуудта адуу малнуудые бэлшээрилэ ябуулжа дуран соонь ороодо оруулха ябадалые хүдөө нютагуудтаа газартаряалангай органуудай хоридог байһыень бүруу гэжэ тоолохо. Үүлтэртэ бэшэ малнуудай фермэ дээрэ ба мүн төрөөлөн нэгэ бухатай байһан үүлтэртэ малнуудай фермэ дээрэшье Райзо-гэй ветеринарно-зоотехническэ комиссаар шалгагдаһан ба һайшаагдаһан буха ба хусанууде һүрэг соонь табижа дуран соонь хээлитэй болгохо тулай колхозуудта зүбшөөрөл үгэгэ.

Хоёр ба бүри олошые үүлтэртэ бухануудтай байһан үүлтэртэ малай фермэнүүд дээрэ, мүн төрөөлөн тон үнэтэ үүлтэртэ бухануудтай байһан фермэнүүд дээрэ һүрэг соонь табижа ороодо оруулха ябадалые хорихо.

14. Колхозно малые искусственна аргаар хээлитэй болгохо тушаа шухала хэрэгтэй пунктнуудай тооеынь, толорхойлон олохо, эхэ малнуудые искусственна аргаар хээлитэй болгохо тушаа түсэбые районуудта ба колхозуудта хүргэхэ, кадрнуудые бэлдэхэ, тогтоогдомол түсэбөө дүүргэхын тулада тэдэ пунктнуудые ашаратура ба материалнуудаар хангажа түхеэрхэ болон, эдэ пунктнуудта эрхим һайн үүлтэртэ бухануудые табижа түсэлүүлхыень СССР-эй Наркомзем, облисполком, крайисполком ба республикануудай совнаркомуудые үялгалха.

15. Үялгата тушаалгада оруулан гүрөөндэ тушаахын тулада колхозуудта гахай шахаха түсэбые 1 миллион 120 мянган толгой байха гэжэ тогтоохо ба колхозуудта һаамхай үнөөн бүгэнөөө дунда жэшээгээр жэл соо һү һааха түсэбыень областьнууд, гизаарнуд ба республикануудта тогтоохо. (Баталгадаһан түсэбэй ёһоор).

16. Элүүр тобшр түл абаха ба эхэ малнуудай хутуугаар түрэхэ ябадалые болюулхын зорилгоор тугаллаха үнеэд, түрэхэ гахай ба хурьгалха хони ямаадые эдеэлүүлхынь тулада тон һайн ба элдэб янзын бүдүүн ба шэмэтэй тэжээлүүдые (һайхан үбэ ногоо, хабарай тарилгаһаа абтаһан һолоомо, тэжээлэй свёкло, һайн силос) таһалжа үгэхэ ба мүн төрөөлөн түрэхэ үедэнь эхэ малнуудые хундаһаа доошо бэшэ тэнхээтэй болгохоор концентрат ба минеральна тэжээл (мел, молоной хөө, галпатдажа жэжэхэнээр буталагдаһан яһан) шухала хэрэгтэй хэмжээ соонь үгэхыень колхозуудай правлениинүүдые үялгалха.

17. Нарай малнуудые хоролтогүй һайнаар түлжүүлхын зорилгоор туганнуудай байхын тулада, мүн төрөөлөн түрөөһэн эхэ гахай ба хониной байхын тулада тон һайн, хуурай, гэрэлтэй һаруул байрануудые таһалжа түхеэрхэ ба нарай малнуудые һайхан үбөөр, мүн төрөөлөн шухала хэрэгтэй концентрадаар хангахыень колхозуудые үялгалха.

18. 1943 онто колхозуудай фермэнүүд дээрэ бии байһан бүхы малаа таатай зохиц байра байгалаар хүсэд

(Үргэлжэлэлынь. 2-дохи нюурта).

Советскэ Информбюроноо

АПРЕЛИИН 13-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Апрелиин 13-ай туршада фронтнуудаа дээрэ шухала хубилалта болоогүй.

★

Балаклеяһаа урдуур нэгэ участок дээрэ манай подразделениинүүд дайсанай өөшүүлые эсэргүүцэ, 100 гаран гитлеровецые үлдаа. Артиллериин буудалгаар дайсанай хэдэн блиндаж ба буудалгын үүд үгы хэгдэбэ. Советскэ лётчигууд дайсанай аэродромдо добтолго хэжэ, 5 немецкэ самолёдые үгы хээ.

★

Баруун фронт дээрэ ябган сэрэгэй буу ба артиллериин буудалгаар 2 рото шахуу немецкэ ябган сэрэг үгы хэгдэбэ. Нэгэ участок дээрэ манай тагнуулай отряд мүрөөнөө гаталан гараад, Миннэ тала дээгүүр харгы гартаад, манай талнуулшад немецүүдые атаковалжа, шухала удхашанартай үнэр дээрэхи бүгэжүүлэгдэмэд позициннуудһаа тэдэнэрые намнан гаргаба. Байдаанай болоһон газар дээрэ дайсанай хэдэн арбаад үгэр үлэһэн байна.

★

Ленинградска фронтын нэгэ участок дээрэ немецкэ ябган сэрэг таныгуудаар пэмжэгдэжэ, бүхэли үнэрэй туршада манай позиционе атаковалһан юм. Гитлеровецүүдэй бүхы атака гэдэргээ сохиндоо. Дайсан болбол аймы хүсэнэйнгээ талаар өгэ гэлтэгэ орожо, байлдаанай газар дээрэ гэмтэгдэһэн 3 танкаа орхибо.

★

Волховско фронт дээрэ Н-скэ частийн артиллеристнүүд дайсанай позициндо буудалгата добтолго хэжэ, 17 дзот ба блиндаж һандаргаа. Манай бүлэг таныуулшад дайсанай окопуудхаар нэбтэрэн орожо, хүнүүдые плениэ баривжа абаад, частьдаа бусажа ерэбэ.

★

Смоленскэ областийн нэгэ райондо ябуулгаа хэжэ байһан партизанска отряд мартын 26-да немецкэ сарагэй эшелонные гажуу хүкэр хаяжа унагаагаа. Тус эшелоной хаяжа унахада нэгэ паровоз ба 9 вагон хяа бала бууба, 20 немецкэ солдат ба офицер алагдажа, 25 солдат ба офицер шархатаба. Нэгэ үдэр үнгэрэгшэй һүүлээр партизанууд ондоо нэгэ участок дээрэ түүмэрзамай полотное минированһаа юм. Минэнүүдэ орожо немецкэ сэрэгүүдэй эшелон тэнэрэн ушаһан байгаа. Тэрэ эшелоной унахада нэгэ паровоз, 13 вагон хяа бала бууба, 300 гаран немецкэ солдат ба офицер алагдаһан ба шархатаһан байна.

★

«Февральда би болбол Германийн Дюссельдорф городто оной-оо һэм. Тэрэ городой үүн эонинь үүгүй дүрүй болоноой байгаа болэй. Английска авиацийн түрүгэ түрүгэн добтолгог үзэрөөнөө үүн эонинь хоноодоо мэдүүн сопордуу байдалтай байгаа. Тус город өгэ һандаралга орожо. Гол вокзалынь өгөөр гэмтэһэн юм. Городто Герингэй «шашаг Мейер» гэжэ нэрлэдэг юм гэжэ нэгэтэ подвал соо байхадаа эхэмни намда хэлээ һэн. «Авиацийн министр хэбээрээ байһан сагтам дайсанай нэгэшье бомбо Германы үзэрэ хаягдахагүй. Хэрбээ хаягдаа һаань минии нэрэ обог Геринг бэшэ, харин Мейер гэшэ болого гэжэ германска арадта би баталан гэлгэ байнаб» гэжэ нэгэ хэлэһэн үгэ соогоо Геринг мэдүүлэһэн юм гэжэ эжымни намда һануулаа һэн. Үдэшэ бүри шахуу подвал соо хоргодожо байхадаа би болбол Герингэй тэнэгэ һайрхаһанние доны тэнэг һайрхалга гэжэ ойлгоо бэлэйб»,—гэжэ 322-дохи немецкэ гренадерскэ полкһоо плениэ абтаһан обер-ефрейтор Вилли Раш гэгшэ хөөрөнө.

АПРЕЛИИН 14-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Апрелиин 14-эй туршада фронтнуудаа дээрэ шухала хубилалта болоогүй.

★

Апрелиин 13-да манай авиацийн частьнууд фронтын эдэб участогуудаа дээрэ сэрэгүүдые ба ашаа тэсэһэн 30-һаа үсөөн бэшэ немецкэ автомашинные үгы хэһэн гү, али гэмтээһэн, һомо хэрэгсэлнүүдэй склад тэһэлһэн ба дайсанай түүмэрзамай составые хяа бута сохиһон байна.

★

Баруун фронт дээрэ манай частьнууд, позициннуудаа һайжаруулжа, таныуулхэбэ. Артиллериин ба ябган сэрэгэй буугай буудалгаар 200 шахуу немецкэ солдат ба офицер үгы хэгдээ. Нэгэ участок дээрэ советскэ боецүүдэй отряд дайсанай тыл уруу нэбтэрэн орожо, фронт тээшэ ерэжэ ябаһан немецкэ ашаае атаковалба. Таныуулшад хэдэн арбаад гитлеровецүүдые таһа сохёод, һомо хэрэгсэлнүүдтэй 15 повозко тэһэлһэн байна. Советскэ лётчигууд агаарай байлдааниа 2 немецкэ истребителие унагаагаа.

★

Изюм городһоо урдуур дайсан болбол лейтенант Кожемякинай командалгат подразделениин позициннуудые атаковалба. Боецүүд дайсаниие дүтэ хүртэр ерүүлээд шуурган шангаар буунаа. Гитлеровецүүд солдадуудайнгаа үхэгэрнүүд нэгэгүүр урагшаа дабшалгаяа үрэлжэлүүлбэ. Манай боецүүд немецүүдые граната нуудаар шидэжэ, жадын сохилтоор тэдэнэрые түрүүшынь позициннуудта намнаба. Нүтөөдэ участок дээрэ манай артиллеристнүүд дайсанай 3 ехэ буу, 8 пулемётно точко үгы хэһэн, рото шахуу ябган сэрэгүүдые тараан сохиһон ба зарьмыень хүдаһан байна.

★

Севск городой оршоно манай сэрэгүүд зарим участогуудаа дээрэ дайсантай буудалгата байлдааннуудые хэбэ. Н-скэ частийн артиллеристнүүд немецкэ минномётно батареёе, 3 станково пулемёт, һомо хэрэгсэлнүүдтэй 9 повозко үгы хэжэ, 2 блиндаж ба ажаглалтын хоёр пунктые һандаргаа. Зенитнэ артиллериин буудалгаар 2 немецкэ бомбардировщик унагаагдаба.

★

Кубаныа манай подразделениинүүд үүр сайха үедэ үйан рубежые гаталан гараад, дайсанай блиндаж ба окопуудые эзэлбэ. Гитлеровецүүд 4 станково пулемёт, олон винтовко, граната, һомо, солдат ба офицернүүдэйнгээ 80 шахуу үхэзэрые орхёод гүйлгэн тонилгоо. Удангүй немецүүд резервнүүдые татан асаржа хэтэн контратаканууде хойно-хойноһоонь хэбэ. Советскэ боецүүд гитлеровецүүдэй бүхы контратаканууде сухариса сохижо, эзэлһэн позициннуудаа алдаагүй.

Кенигсбергдэ советскэ самолёдууд добтолбо

Апрелиин 12-ой һүүнэй советскэ самолёдууд Кенигсберг городто добтолоо. 2 часаа үлдүү сагай турша соо манай самолёдууд Кенигсбергын сэрэгэй ажүйлэдбэриин объектнүүдые эршэмтэйгээр бомбодобо. Хүсэтэ таһэрэлгэнүүдтэй олон хэһэг түймэр гараа. Машина бүтээлгын завод, электростанци, артиллерийскэ завод, аэродром, түүмэрзамай узел ба сэрэгэй складуудай байһан районуудта илангаяа ехэ түймэр гараһан байгаа. Түймэрэй дүлэн 100 гаран километрын газарһаа харагдажа байһан байна.

Бэдэрэгдэжэ байһан 2 самолёдоо бэшээрээ манай самолёдууд барандаа базадаа бусажа ерэбэ.

Краснодарта немецкэ авиаци добтолбо

Апрелиин 12-то немецкэ авиаци Краснодар городто добтолго хэе. Городто орохо замуудаа дээрэ дайсанай самолёдууде манай истребительнүүд ба зенитнэ артиллериин түүмэрзамай буудалга угтаһан байгаа. Городто нэбтэрэн орсһон дайсанай самолёдууд хүнэй һуудаг гэрнүүдэй дээдүүр эмхи гүрөөгүйгөөр бомбонуудые хаяжа, һандаргалтануудые хэбэ. Сэрэгэй объектнүүдэ гэмтэгдэгүй. Арад зонһоо алагдаһан ба шархатаһан үнөөнүүд бии. Краснодарай оршоно манай истребительнүүдэй ябуулгаар ба зенитнэ артиллериин буудалгаар 25 немецкэ самолёт үгы хэгдэбэ. Манайхин 5 самолёдоо гэгдэе.

СССР-эй Совнаркомдо ба ВКП(б)-гэй ЦК-да

Колхозуудта ба совхозуудта адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба тэрэнэй ашаг үгэлгые ехэ болгохо хэмжээнүүд тухай

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

хангаха ба тэндэ стойло, кормушка, ясли, ühалха хобтонуудые тvхеэрхыень облисполком, крайисполком, республикануудай совнарком, ВКП(б)-гэй обком, крайком ба союзна республикануудай компартиин ЦК болон колхозуудые уялгалха.

Малай vбэлжэгэ байра байдалнуудые бэлэдхэхэ хvдэлмэрие (сэбэрлэлгэ, дезинфекциллгэ, зайбабариллга ба дулаалалга) vхэр малай бэлшээри дээрээ байхада эртээнйээ хойо, тиихын тулада мал ажалай фермэнvvд дээрэхи хvдэлмэришэдэй дундаһаа колхозницуудые томилжо зайбабариллын бригада бии болгохо, эртэ хvйтэн болоогоо районуудта vхэр малай байрануудые зайбагаа ба дулаалха хvдэлмэрие сентябриин 15-даа оройтогнvй ба бусад районуудта октябриин 1-дэ дvvргэхэ.

19. Малажалай фермэнvvдые малаар бvридvvхын тулада колхозоо туршаа-һан залуу малай толгой бvхэнэйнь тvлөө vнэ сэнгыень гvрэнэй бэлэдхэлэй сэнгээр колхозницуудтай, хvдэлмэришэд ба албатаагшадта тvлэгэһөө гадна колхозой хамтын суглаанай шийдтэбэриин ёһоор колхозойнгоо гvрэндэ оросһо туршаахаа уялгаяа дvvргэһэнэй һvvлээр туршаагдаһан тугалай амидын шэгнvvрэй килограмм бvхэнэйнь тvлөө нэжээд килограмм ороосһо, гv, али vбһэнтэ оруулжа тоолоогоо 10—10 килограмм болохо бvдvvн тэжөөл vгэхэ гv, али 6 һараһаа дээшэ болоһон тугал туршаагаад байһадань колхозно айл бvхэнтэ тогтоогдомол мяха туршаахаа уялгыень нэгэ жэлэй нормоһоо дээшэ бэшэ хэмжээтэйгээр тvлөхөөр өөр дээрэ лаажа абаха тухай колхозуудта һайшаан турадхаха.

20. 1943 оной турша соо доороо дурсагдаһан vvлтэртэ малнvvдай совхозуудые эмхилгэхыень СССР-эй Наркомсовхозые уялгалха гэбэл:

а) эбэртэ томо малай талаар:

Рязанска областьдо—симментальска vvлтэрэй vхэр vсхэлэ «Ялдино» гэдэг совхоз;

Московско областьдо—холмогорско vvлтэрэй vхэр vсхэхэ «Лесные Поляны» гэдэг совхоз;

Новосибирска областьдо—1 ба 2-дохи номерой база дээрэ сибирска vvлтэрэй vхэр vсхэхэ «Первомайский» гэдэг совхоз;

б) хони vсхэбэриллэ туршаа:

Алтайска хизаарта—сибирска мериносс vvлтэрэй хони vсхэхэ «Ново-Алексеевский» гэдэг совхоз;

Саратовска областьдо—Прекос vvлтэрэй хони vсхэбэриллэ Блукисай нэрэмжэтэ совхоз;

Красноярска хизаарта—Прекос vvлтэрэй хони vсхэхэ «Ужурский» гэдэг совхоз;

в) гахай vсхэбэриллэ туршаа:

Челябинска областьдо—томо сагаан vvлтэрэй гахай vсхэхэ мартын 8-ай нэрэмжэтэ совхоз;

Удмуртска АССР-гэ—томо сагаан vvлтэрэй гахайнуудые vсхэхэ Удмуртска автономно областиин 10 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоз;

Воронежско областьдо—ливенска vvлтэрэй гахайнуудые vсхэхэ «Тойда» гэдэг совхоз;

Ставропольска хизаарта—хэ́рын украинска vvлтэрэй гахайнуудые vсхэхэ «Комсомолец» гэдэг совхоз.

21. 1943 ондо нарин нооһотой хонидые vсхэхэ vvлтэртэ рассадникуудые эмхидхэхыень СССР-эй Наркомземдэ дурадхаха гэбэл:

Марьяновска рассадник—Омско областиин Марьяновска райондо сибирска мериносс vvлтэрэй хонидые vсхэхэ;

Калининска рассадник—Киргизска ССР-эй Фрунзенска областиин Калининска ба Сталинска районуудта Прекос vvлтэрэй хонидые vсхэхэ;

Бугаевска рассадник—Казахска ССР-эй Хойто-Казахстанска областиин Бугаевска райондо Прекос vvлтэрэй хонидые vсхэхэ;

Ужурска рассадник—Красноярска хизаарай Ужурска райондо Прекос vvлтэрэй хонидые vсхэхэ.

22. Үнэр малнуудые харуулһалха, тэжээхэ туршаа ветеринарно-зоотехническэ зайбабариннуудые ба алуу мал vсхэхэ тvсэбөө колхозуудай дvvргэхэ хэрэгтэнь хямгадал шалгалта табиха ба бодото туһаламжа vзvvлхэ ябадалые ветеринарна ба зоотехническэ хvдэлмэрилэгшэдэй гол зориилто болгон табиха зоотехническо-ветеринарна эмхи зургаануудай хvдэлмэриинень vнгөөһөөрынь һайжаруулхыень СССР-эй Наркомзем, облисполком, крайисполком ба республикануудай совнаркомуудые уялгалха. РайЗО-гэй ба зооветеринарна участогуудай ба пунктнуудай ветеринарна ба зоотехническэ хvдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хvдэлмэриин елэнхи сагые сэхэ колхозуудай малай фермэнvvд дээрэ vнэгэрэжэ, тэндэ vбһэ тэжээлээ хэрэгтэй зvбөөр гаргашалжа, байһыень, фермэнvvдэй ариг сэбэр байдалые сагт vргэлжэ шалгажа ба мvн тэрэшэлэн vхэр малай тоо толгойе ба малажалай продукциин тоо бvридхэжэ мал vсхэбэриллэ туршаа хvдэлмэриие эмхилгэхэ хэрэгтэнь колхозуудта болгохо туһаламжа vзvvлхэ ёһотой гэжэ тогтоохо.

II. Үбһэ тэжээл бэлдэхэ туршаа

1. Колхозуудай хамтын адуу малые хангаха, vбһэ туршаха уялгаяа дvvргэхэ, страховой фондинуудые байгуулха ба колхозницуудай vмсын мэдэлдэ байһан vхэр малнуудые хангахын тулада 1943 оной бvдvvн тэжээл бэлдэхэ тvсэбые 86 миллион 790 мянган тонно хэмжээтэйгээр тогтоохо.

2. Хамтын малажалда зорюулан бvдvvн ба лиэмэтэй һайн тэжээлнvvдые колхозуудта бэлэдхэхэ ябадалые «Колхозуудай адуу малда эдюулхэ vбһэ тэжээлнvvдые ехэ болгохо хэмжээнvvд тухай» СССР-эй СНК-гэй 1941 оной майн 29-эй тогтоолой vндэһөөр колхозуудта тогтоогдоһон тvсэбэй хэмжээгээр бэлэдхэлгые хангахыень облисполком, крайисполком, республикануудай совнаркомууд, ВКП(б)-гэй обком ба крайкомуудые, союзна республикануудай компартиинуудай ЦК-нуудые ба СССР-эй Наркомземые уялгалха.

Гvрэнэй уялгата ёһоор vбһэ туршаахаа, иитын малажалые хангаха, бvдvvн тэжээлнvvдэй шухала страховой запасуудые байгуулха ба колхозницуудай vмсын мэдэлдэ байһан малнуудые хангахын тулада хэрэгтэй байһан тэжээлнvvдые vбһэ тэжээл бэлдэхэ тvсэб соогоо хараалха.

3. Дайнай vеын условидо тарыае арбиваар гаргашалхын зориилгоор малые корнеплод, силос, тариималь нотоонуудаар тэжээхэ ябадалые vлэмжэ vргэнөөр хэрэглэхыень, эдэ культурануудайургасые дээшэлvvлгэдэ шухала анхаралаа хандуулхыень, мvн тэрэшэлэн гахайнуудые тэжээхын зориилгоор һайнаар хурянгаһаан vбһөнэй. гол тvлэб бобово ногоонуудай гуриилые бэлэдхэхыень колхозуудта һайшаха.

4. Үһа гарадаг ба хонхор газарта байһан бvхы талаан дээрэ хоёр дахин vбһэ сабшаха туршаа шаалгабариие районуудта ба район дотороо колхозуудта тогтоохыень облисполком, крайисполком ба республикануудай совнаркомуудые уялгалха.

5. Үбһэ сабшажа ба мал адуулжа боломоор ой тайга соохи талмайнуудые 1943 ондо колхозуудта vгэхыень СССР-эй Наркомлес ба СССР-эй СНК-гэй дэргэдэх ой модоной һалюулай Главна Управление уялгалха.

6. Силос дарахадаа хэрэ ургадаг vбһэ vрмэдэһэнvvдые, хулһа ожорһонуудые хэрэглэхыень колхозуудые уялгалха ба тиихэдээ силос дараха тvсэбэй 75 процентһээ доошо башэнь тарыа хурянгалын эхилгэһөө урид дvvргэгдэхэ ёһотой гэжэ тогтоохо.

7. Бvхы vбһэ тэжээлээ бэлэн болгоод эдюулхэ тулай колхозуудта һайшаан дурадхаха гэбэл: жмыхые бупаргажа гv, али тэрмедэ татажа, корнеклубнеплодуудые угаажа, хартаабхые гахайда эдюулгэдэ шанажа, һолоомые шадаал һаа хэршэлэ дэбтэгээд бардаа, пивын дробина, свекловична жом, хартаабхын халһан гv, али концентратай холижо эдюулхэ болоно.

8. Гахайнуудта эдюулхэ корнеплод ба хартаабха тарихын тулада малай фермэнvvдтэ дvтэ шадар 3—5 гектэр газар таһалжа, тэрэнтие малшан бvхэндэ амяар амяарынь даалгаад, мал ажалай бригадын хvсөөр элдvvрилэн тарижа байха тухай колхозуудта һайшаан дурадхаха. Малажалай бригадануудай хvдэлмэрилэгшэдтэ корнеплод ба хартаабха ургуулһанайнь тvлөө ажалта vдэр vгэхэһөө гадна, тэдэнэй тvсэбөө галуур суглуулжа абаһаан ургасын гурбанайнь нэгэ хубие vгэхэ.

Малажалай фермэнvvдтэ ажаллаган колхозницуудай хvсөөр элдvvрилэгдэгэ участогуудые дээрэһээ суглуулжа абтаһаа корнеплодой ба хартаабхын бvхы ургасань ямагта адуу малда эдюулхын тулада орхо ёһотой гэжэ тогтоохо.

9. Олон жэлдэ ургадаг vбһэ ногооной vрһэнэй участогуудые таһалха ябадалые Узбекскэ, Туркменскэ, Таджикска, Киргизскэ, Армянска, Грузинска, Азербайджанска ба Казахска ССР-нvvдэй, Краснодарска ба Ставропольско хизаарнуудай, Чкаловска, Саратовска, Ростовско, Сталинградска ба Тамбовско областьнуудай, Хойто-Осетинскэ, Кабардино-Балкарска, Чечено-Ингушска ба Дагестанска АССР-нvvдэй колхозуудта майн 15 хvртэр ба vлэгшэ республиканууд, хизаарнуудта ба областьнуудта 1943 оной июниин 1 хvртэр дvvргэхыень облисполком, крайисполком ба республикануудай совнаркомуудтай, ВКП(б)-гэй обком, крайком болон республикануудай компартиин ЦК-нуудые уялгалха.

Үрһэнэй участогуудые таһалхадаа тvбхын тvрvvнтэ vлэмжэ үрталат селекционно ба нютагай сортнуудые тариха.

10. 1943 оной тарилгаһаа могар, суданка, сорго гэдэг vбһэнэй 75 процентһээ доошо бэшэ ба викьин ургасые 100 процент vрһэндэ орхихыень колхозуудай правленинvvдтэ дурадхаха.

11. Малдаа эдюулхэ тэжээлэй корнеплодуудай өөрынь vрһөөр колхозуудые хангахын зориилгоор 1943 ондо тэжээлэй корнеплодой тарилгаһаа vлэмжэ ургасатай участогуудые таһалха эрхим һайн vндэһэнvvдыень шэлэжэ абаад 1944 оной хабар vрһэндэ хэрэглэжэ тарихын тулада тэрэнтие һайнаар хадагалха тухай колхозуудта һайшаан дурадхаха.

12. 1943 ондо адуу малые бэлшээхын тулада таһалагдаха территориие ашаглаха тvсэб зохёолые 1943 ондо vvргэжэ бэлшээриин мал ажал эмхилгэжэ байһан колхозуудта тэдэ бэлшээриин газарнуудые хубааха ба 10 жэлһээ доошо бэшэ болзортойгоор даалгажа vгэхэ ябадалые 1943 оной июниин 1-һээ оройтогнvй дvvргэхыень Казахска, Киргизскэ, Туркменскэ, Узбекскэ, Таджикска, Азербайджанска ССР-нvvдэй совнаркомууд ба РСФСР-эй совнаркомые уялгалха.

13. Малаа бэлшээхэ газарые ашаглаха ба тэндэ тvхеэрэлгэ хэхын тулада тушхала хэрэгтэй мvнгэн зоориие 1943 ондо республиканска бюджетvvд соо хараахыень СССР-эй Наркомфинда дурадхаха.

14. Гvрэнэй фондын газар дээрэ байһан аад. хэрэглэгдэдэгтvй сезонно бэлшээриие ба сабшалангые өөрынгөө областиин ба мvн хvршэ байтаа область ба республикануудай бэлшээриин мал ажал эрхилгэ байһан колхозуудта 10 жэлэй болзортойгоор саг зуура хэрэглэхэр vгэхыень бэлшээриин мал ажалые эмхилгэжэ байһан нютагуудай облисполкомуудта зvбшөөрхэ.

III. Шубуу үсхэбэрилхэ туршаа

1. Колхозуудта томо шубуунуудай тоо толгойе 1944 оной январиин 1 хvртэр 112 процент болгожо нэмэхэ ба 1943 ондо инкубаторно-шубуу vсхэбэриллын станциинуудай дээрэһээ тахялагай дальбараа худалдаха тvсэбые 25 миллион 76 мянган байха гэжэ тогтоохо.

2. Инкубациин тvсэбые саг болзоор соонь дvvргэхын тулада СССР-эй Наркомземтэй зvбшэжэ Наркомзагай тогтооһон тvсэбэй ёһоор vндэтэ туршаалгада тоолохоор 1943 оной июниин 15 хvртэр инкубаторно-шубуу vсхэбэриллын станциинуудта vндэтэ туршаажа байхыень колхозуудта зvбшөөрхэ.

3. Уялгата туршаалгада оруулжа абаһаан vндэгэнvvдые һөөргэшэнь бусаахын тулада колхозуудта ба улад зондо vгэһэн тахялагай дальбараа бvхэнэй тvлөө хошоод vндэгэ гэхэ гv, али тахялагай дальбараа гаргахын тулада гаргашалагдаһан 10 vндэгэнэй тvлөө 1000 грамм мяха (амидын шэгнvvрээр) абаха, тиихэдээ тахялагай дальбараа гаргаһанай тvлөө 1 тvхэриг, нугаһанай дальбараагай тvлөө 2 тvхэриг, галуунай дальбараагай тvлөө 2 тvхэриг 50 мvнгэ, индюгэй дальбараагай тvлөө 2 тvхэриг нэмэжэ тvлvvлхэ ябадалые хангахыень инкубаторно шубуу vсхэбэриллын станциинуудай директорнvvдые уялгалхыень СССР-эй Наркомземдэ даалгаха.

4. Гvрэнэ уялгата ёһоор vндэтэ туршаахатайгаа хамта vvлтэртэ шубуунуудые vсхэхын тулада 1943 оной 2-дохи квартал соо инкубаторно-шубуу vсхэбэриллын станциинуудта vндэтэ туршаажа байхыень колхозуудта зvбшөөрхэ.

5. Инкубаторно-шубуу vсхэбэриллын станциинуудта дvтэ шадар байһан колхозуудай шубуу vсхэбэриллын фермэнvvдтэ зоотехническэ туһаламжа vзvvлхэ хэрэгые эдэ станциинуудта даалгаха.

1943 онһоо эхилэн колхозно шубуу vсхэбэриллын фермэнvvдые гаргалхаха зоотехницvvдые инкубаторно-шубуу vсхэбэриллын станциинуудай штат соо хараалха, тиихэдээ инкубаторно-шубуу vсхэбэриллын станциинуудай зоно соо оройһон административна район бvхэнтэ нэжэд хvн хvртэхэ бодомжолготой байха болоно.

Инкубаторно-шубуу vсхэбэриллын станциинуудһаа холо байһан районуудта 1943 онһоо эхилэн РайЗО-гэй штат соо шубуу vсхэбэриллые эрхилхэ зоотехницые бии болгохо.

6. 1943 ондо кадрнуудые бэлэдхэхэ тvсэб соогоо дунда зэргын мэргэжэлтэй зоотехницvvд—шубуу vсхэбэриллэгшэдые һурган бэлдэхэ тухай хараалхыень СССР-эй Наркомземые уялгалха.

7. Зvvн зvгтэ vvлтэртэ шубуу vсхэбэриллэ база байгуулха ба, vvлтэртэ шубуунуудые vсхэбэриллэ хэрэгтэнь колхозуудта ба совхозуудта туһаламжа vзvvлхын тулада 1943 ондо доро заагдаһан шубуу vсхэбэриллын совхозуудые бии болгохыень СССР-эй Наркомсовхозые уялгалха гэбэл:

Челябинска областьдо—Петуховско зерносовхозой Волчанска таһагай база дээрэ шубуунай совхоз; «Пионер» гэжэ зерносовхозой Басковско таһагай база дээрэ шубуунай совхоз; Лебяжьевскэ зерносовхозой Баксарска таһагай база дээрэ шубуунай совхоз; Буринска зерносовхозой гурбадагы таһагай база дээрэ шубуунай совхоз;

Чкаловска областьдо Оренбургска зерносовхозой гурбалахи таһагай база дээрэ шубуунай совхоз бии болгохо.

8. 1943 ондо шэнэ шэнэ инкубаторно-шубуу vсхэбэриллын станциинуудые ба колхозно инкубаторнуудые эмхидхэхэ тvсэб болон тэндэ шухала хэрэгтэй инкубаторнуудые нютагай ажалvйлдэбэриин предприятиинуудтай дээрэ vйлэдбэрилэн гаргаха туршаадаалгабариие һарын болзор соо зохёожо тогтоохыень Союзна республикануудай совнаркомуудые уялгалха.

9. Кролик vсхэбэриллэ тvсэб зохёожо баталха ба тэрэнтие район ба колхозуудта хvргэхыень СССР-эй Наркомзем, облисполком, крайисполком ба республикануудай совнаркомуудые уялгалха.

IV. Немецко-фашистска эзэмдэгшэдһээ сүлөөлэгдэһэн районуудай малажалые һэргээн бодхохын талаар

1. Тvлые хоролтогнvйгөөр тvлжvvлжэ, контрактаци хэжэ ба залуу малнуудые худалдан абажа, немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэ тонуулангнvй колхозницуудай, хvдэлмэришэн ба албатаагшадай аршалан абаһаан колхоз ба совхозуудай малнуудые фермэнvvдтэ бусаан vгэжэ, малай тоо толгойе олошоруулхын талаар хэмжээнvvдые абажа, колхоз ба совхозуудай мал ажалай фермэнvvдые һэргээн бодхохые СССР-эй Наркомзем, СССР-эй Наркомсовхоз ба сvлөөлэгдэһэн районуудай облисполком, крайисполком, республикануудай совнаркомуудые уялгалха.

2. Зооветучастогуудые, зооветпунктнуудые ба ветбаклабораторинуудые, мясоконтрольно станциинуудые ба ветхангалтын сюлалуудай хvдэлмэриие һэргээхэ, тэдэнvvдые шухала кадрнуудаар, гэр байра ба тvхеэрэлгэнvvдээр хангаха. Тvрvvнэй нvvлгэдэһэн мэргэжэлтэнние бусаажа, мvн тэрэшэлэн дээдэ ба дунда һуралсалай заведениинvvдые дvvргэһэн мэргэжэлтэнние vгэжэ, газартарялантай эмхи зургаануудые комплектоваржа, зооветһалбариннуудые зоотехническэ ба ветеринарна персоналнуудаар комплектоваллые СССР-эй Наркомзем ба сvлөөлэгдэһэн районуудай облисполком, крайисполком ба республикануудай совнаркомуудые уялгалха.

3. Зоотехническо-ветеринарна участогуудые бvлэжvvлхын тулада немецко эзэмдэгшэдһээ сvлөөлэгдэһэн районуудта хvдэлмэрилхөөр зоотехницvvдые ба ветеринарна хvдэлмэрилэгшэдые һарын болзор соо ябуулхые СССР-эй Наркомземые уялгалха.

4. Бvхы малые ветеринарна vзэлгэ оруулха ба халдабарита vбшэнэй талаар амгалан бэшэ байһан пунктнуудта тахал vбшэндэ эсэргvv ба ветеринарно-санитарна хэмжээнvvдые эмхилгэхыень СССР-эй Наркомзем ба СССР-эй Наркомсовхозые уялгалха.

5. Тvгсvvлэй тvлбэри абалгатайгаар нютагай удхашанартай ойло ба ой модо хамгаалха нютагай эмхи зургаануудаар уламжалан водоохранын зоводо, мvн тэрэшэлэн гvрэнэй фондын ойдо малажалай барилгын модо отолхо участогуудые дайнай ябуулгаһаа зvдэрһэн колхозуудта ба совхозуудта таһалан vгэхые немецко-фашистска булимтаргашадһаа сvлөөлэгдэһэн газарнуудай облисполком, крайисполком ба республикануудай совнаркомуудта зvбшөөрхэ.

6. Колхозно малажалай фермэнvvдые комплектоваллын тулада мал худалдан абахаар немецкэ эзэмдэгшэдһээ сvлөөлэгдэһэн область, хизаар ба республикануудай колхозуудта шухала хэрэглэһэн хэмжээгээрынь удаан болзорой зээли vгэхые СССР-эй сельхозбанкые уялгалха.

7. Ленинградска, Калининска, Воронежско, Сталинградска, Курска, Орловско, Смоленскэ ба Ростовско областьнуудай, Ставропольска, Краснодарска хизаарнуудай, немецкэ эзэмдэгшэдһээ сvлөөлэгдэһэн районуудта 1943 оной 2—3-дахи кварталнуудта 2.800 буха vгэхые СССР-эй Наркомзем хvрэдхэгэ.

8. 12.000 толгой поршоонхонуудые худалдан абажа гахайн фермэнvvдые эмхидхэгэн тулада сvлөөлэгдэһэн районуудай колхозуудта абаашахые СССР-эй Наркомзем зvбшөөрхэ.

9. Немецкэ эзэмдэгшэдһээ сvлөөлэгдэһэн районуудта нарин нооһотой хониной vсхэбэриллые һэргээн бодхоохо зориилготойгоор СССР-эй Наркомзем, СССР-эй Наркомсовхоз, Ставропольска ба Краснодарска крайисполкомууд, Ростовско, Сталинградска, Воронежско облисполкомууд ба Калмыцка АССР-эй совнаркомые уялгалха гэбэл:

а) vvлтэртэ малай колхозно фермэнvvдые, vvлтэртэ малай рассадникуудые ба нарин нооһото хони vсхэбэриллэ совхозуудые һэргээн бодхоохо;

б) колхозуудта, совхозуудта, ажахын элдэб эмхи зургаануудта ба хамһабарин предприятиинуудта байгаа нарин нооһотой бvхы хониной тоо толгойе бvридхэхэ;

в) тон ехээр голодноһон болоогvй нарин нооһотой хониинуудые алахыень колхозуудта ба совхозуудые хориохо.

V. Малтай болохо ябадалдань колхознигуудта туһалха тухай

1. СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол худалдан абажа тугалтай, гахайтай ба хонитой болохо ябадалдань малтvй колхознигуудта, тvрvvшын эзлжэндэ улаанармеецvvдэй бvлөөлэгдэһэн гvрэнэй ба олониитын туһаламжа эмхидхэгэн облисполком, крайисполком ба республикануудай совнаркомуудые уялгалба.

Мяхыень хэрэглэхэр тvлжvvлэн тэжээхын тулада колхозой правленииин тогтооһон сэнгээр колхознигуудта поршоонхо худалдаха ябадалые гахай vсхэхэ тvсэбөө ба гахай шахаха тvсэбөө дvvргэһэн колхозуудта зvбшөөрхэ.

2. Мал абахынь тулада 1943 ондо колхознигуудта 15 миллион тvхэриг зээли vгэхые СССР-эй сельхозбанкда зvбшөөрхэ.

3. Үмсынгөө малые бvдvvн ба шэмэтэ тэжээлнvvдээр хангахадань колхознигуудта, хvдэлмэришэн ба албатаагшадта али болохо туһаламжа vзvvлхыень нютагай партийна ба советска органууд, колхозуудай правленииннvvдые уялгалха.

Гvрэндөө туршаахада хvрхэ, хамтынгаа малые тэжээлөөр гvйсэд хангаха ба тогтоогдоһон страховой запасуудые байгуулха vбһэ хурянгаһанайнгаа һvvлээр vлэһэн сабшалангаа колхознигуудтаа сабшуулхаар таһалан vгэхые колхозой правленииннvvдтэ зvбшөөрхэ, мvн тэрэшэлэн колхозуудай правленииннvvдэй эзуршалгаар гослесфонд ба госэмфондын хэрэглээгvй участогуудые сабшалыень колхознигуудта таһалан vгэхые райисполкомуудта зvбшөөрхэ.

Колхознигуудай малда, мvн тэрэшэлэн хvдөө нютагуудай хvдэлмэришэн ба албатаагшадай малда бэлшээриин участогуудые олгожо vгэхэ.

4. Колхознигуудай vмсын бvхы эмэ малнуудые ороонго оруулхын тулада хvрхэ тоогой буха, хуса, эрэ гахайнуудые малажалай фермэнvvдтэ барихые колхозуудта дурадхаха.

5. Колхозуудай хамтын мал ажалай дунда зоотехническэ ба ветеринарна хэмжээ-ябуулганнуудые vнгэрэгэхдөө мvн мал vсхэхэ, тэрэнэйнгээ ашаг шэмые дээшэлvvлхэнь колхознигуудта зоотехническэ ба ветеринарна туһаламжа vзvvлхыень СССР-эй Наркомземые уялгалха.

6. Городской арад зоной малажалые, шубуу тэжээлгые ба огородничествые хvгжvvлхын талаар хvтөлбэриллэ хvдөө-ажахын таһагуудые городской совет-vvдэй дэргэдэ байгуулхыень СССР-эй Наркомзем, облисполком, крайисполкомууд ба республикын совнаркомуудые уялгалха.

Огородой газар таһалан vгэхэ, малай тэжээл олохо, бэлшээриин газар таһалан vгэхэ ба хэрэглэхэ, малай ороонгой пунктнуудые эмхилгэхэ, мvн тэрэшэлэн ветеринарна ба зоотехническэ талаар арад зондо туһаламжа vзvvлхэ ябадалые горсоведvvдэй хvдөө-ажахын таһагуудай уялгада оролсуулха.

7. Тус тогтоолой тvйсэдхэлгые саг vргэлжэ шалгажа байха ба районуудаар малажалай ямар байдалтай байһые обкомой бюро, ВКП(б)-гэй крайком ба союзна республикануудай компартиин ЦК, облисполком, крайисполком ба совнаркомдо, мvн районуудта малай тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмыень дээшэлvvлхэ тvсэбые сотом гvйсэхэхэ хэмжээнvvдые абажа, колхозуудаар мал ажалай ямар байдалтай байһые райисполкомдо ба партийн райкомой бюро дээрэ һарадаа нэгэ дахинһаа vсөөн бэшээр vзэлгэ байхые облисполком, крайисполком, республикануудай совнаркомууд, обкомууд, ВКП(б)-гэй крайкомууд ба союзна республикануудай компартиин ЦК-нуудые уялгалха.

Газараа борнойлжо байна

Клхтын һймагта тарилгын урда тэзхи газарай элдvvрилгэдэ оройһон колхозуудай тоо олошоржо байна. Һvvлэй мэдээгээр аймагай колхозуудта 200 гаран га газар борнойлбо.

«Красная Заря», Калининай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта 80—90 га хvртэр борнойлһон байна. Энэ хабзэрэ сагай урин дулаан байгаа хадань колхозуудта һаныь vдэрнvvдтэ эртын тарилгада оройоор бэлэдхэжэ байнад. Мvнөө хэдэн хэдэн колхозуудай полеводческо бригадануудта мори унаа ба машина эзэмсэгvvдтэй полевой станууудтаа байгаараа гаранхай.

ПОПОВ.

Хоёр аймагай мvрысөөн

1943 оной хvдөө-ажахын жэлые аймагтатайгаар vнгэрэгэлые тулада Башкирскай республикынь аймагуудта өөнэ хоорондоо мvрысөжэ байнад.

Хvдөө-ажахын бvхы культурануудай ургасые дээшэлvvлгэ хаалаа колхозуудта, совхозуудта ба МТС-vvдэй гамагай шухала зориилго болоно. Энэ шухала зориилгоёо болгоо хэрэг дээрэнь бэелvvлхын тулада фронтовой хоёрдохи хабарай тарилгые эрхим шанартайгаар богони болзоор соо дvvргэхэ ябадал болоно.

Һаяшаг. Хори ба Хэжэнгынь аймагуудта хоорондоо социалистическэ мvрысөөнэй договор баталба. Хэжэнгынхид абаһаан уялга соогоо иигэжэ бэшэнэ: Дунда жэшээгээр га бvхэнөө 11,5 центнер тарыа, 110 центнер хартаабха, 125 центнер овощь, 68 центнер тамхи абаха. Иимэ ехэ ургаса абалга хадаа амарганаар бvтэхэ хэрэг бэшэ. Энэнтие vсэд шанга хvдэлмэрэгээ туйлаха зэргэтэй. Мvнөө аймагай колхозуудта тарялаан дээрээ 47.650 тэрэг наг шэбхэ. 154 центнер тахялагай аргал ба 618 центнер vнэһэ гаргаад байна. Молотовой, Кировэй нэрэмжэтэ, «Ударник», «Октябрь» ба бусад олон колхозуудта хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэбэ. Эдэ колхозуудта vрһэ гvрэнгээр дутамаг байһан хvршэ колхозуудтаа 2.000 центнер тарыа урьһалба.

Ажалай эмхидхэл туршаа мvнөө жэлэнэ аймагта онсо анхарал табигдана. Звеногой системэ хадаа ажалай бvтэсэ ба хvдэлмэриие шанарые дээшлvvлнэ гэжэ колхознигуудта хvдэлмэриинтөө дvй дvршэл дээрэһээ ойлгобол. Үнгэрһэн жэлдэ Хэжэнгынь аймаг соо оройдоо 51 звено байһан аад, мvнөө жэл 148 звено болгоодобо. Бригада ба звенонуудай хоорондо социалистическэ мvрысөөнэй договорнуудта баталгаадаа байна.

Хэжэнгынь аймагай колхознигуудта мvрысөөнэдэ урюулһан хорёохин өөгэдынгөө эрхэ байдалгай таарадуудаа мvн ле тодоргой уялга абаба. Эдэнэр мvнөө жэл га бvхэнөө 10 центнерһээ доошо бэшэ тарыа, 120 центнер хартаабха, 130 центнер овощь хурган абахамнай гэһэн уялга абаа. Абаһаан уялгаяа дvvргэхэ хэрэгтэ аймагайнгаа бvхы аргаболомжонуудта ба ресурснуудые эзэсvvлжэ байна. Һаяшаг vнгэргэдөөн декадын vе соо vрһөөнэйнь фондо 1.077 центнерээр ехэдэбэ. Нэмэлтэ vрһэнэй материал олохо ябадалта аймагай 500 гаран колхознигуудта тарялаан дээрэ гаража колос суглуулжа байна. Тус аймагай колхозуудта энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда соо хони ямаанайнгаа тоо толгойе тvсэбэй ёһоор 15 процент олошоруулхын орондо 30 процент олошоруулжа, ехэхэн амжалта туйлаба.

Мvрысөгшэдэй нэгэн шухала зориилгонь хадаа хабарай тарилгые эрхим шанартайгаар һаһа соонь дvvргэхэ ябадал болоно.

Нютагуудай партийна, советска эмхи зургаануудай дайшалхы зориилгонь хадаа звенонуудта, бригадануудта, колхозуудта ба совхозуудай хоорондо 1943 оной хvдөө-ажахын ба тракторна хvдэлмэриин тvсэбые дvvргэхын тvлөө социалистическэ мvрысөө vргэнөөр дэлгэрvvлгэ ябадал болоно.

Поли дээрээ гараба

Зэдын аймагай Гэгээтын соогоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозодо нvхэр Норбоевой хvтөлбэриллэг хөөрдэгэ номерой полеводческо бригада хабарай тарилгые зөбсөг тvгөс уртаба. Тарилгада ябаха 15 шуг, 1 сеялка, 12 борнойнуудаа эрхим шанартайгаар заһабарилба. Тарилгада хэрэглэгдэхэ vрһэ хvрэнгэнь хvсэд сэбэрлэгдэхэй. Тарилгын vедэ байха полевой станууудаа эрхимээр заһабарилба. Эндэнь газетнэ витринэ, показатель харуулха доска, лозунг, газетэ ба бусад бии. Тарилгада хэрэгэгэ бэлэн болоһоо һаяшаг шалгажа vзэбэ. Мvнөө шуг шад, борнойшод бvтэдэ поли дээрэ гараа.

Тарилгын vедэ энэ бригадала политругаар хvтөлмэрилхөөр колхозой председатель, эрхим комсомолец нvхэр Ф. Пазаев томилогдобо.

А. КОСТЕЕВ.
(Малай корреспондент).

Хариуцалгата редактор
Ц. ГАЛСАНОВ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕФОНЫ: отв. редактора—3-44; зам редактора—3-23 2 зв.; секретариата и отдела партийной жизни—3-23, отделов сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта—7.55 2 зв.

Н—5644

Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР.